

Teksten: Romeinen 15: 4-13; Jesaja 11: 1-10; Matth. 3: 1-3

Thema: ***‘Waar mogen we op hopen?’***

Gesprek over het thema

Adventstijd: nu nog 17 dagen voorbereidingstijd tot aan het kerstfeest.

Bij mij bleef een woord hangen in het Bijbelgedeelte van de Romeinen, in verband met het vooruitkijken naar het Kerstgebeuren.

Het woord *‘hopen’* staat er twee keer in.

Het is eigenlijk een gewoon woord, dat vandaag ook veelvuldig wordt gebruikt.

Waar hopen we allemaal op? Hoe ziet onze hoop eruit?

Dat is voor ieder mens verschillend:

- Ik hoop op goede berichten
- Ik hoop, dat het morgen droog zal zijn
- Ik hoop, dat hij ‘ja’ zegt op mijn voorstel
- Ik hoop het wel, maar ik verwacht het niet
- Waar leven is, daar is hoop
- Ik heb goede (cq. weinig) hoop
- Hopen tegen beter weten in
- Hopeloos, hopelijk, enz. enz.

Er is nog veel meer te bedenken.

Als je probeert onder woorden te brengen, wat hopen betekent, dan kom je uit bij *‘graag willen’*, *‘wensen’*, *‘kansen zien’*

Maar, als ik het woord *‘hopen’* lees in dit Bijbelgedeelte en ook elders in de Bijbel, dan zit daar toch een groot verschil in:

- Opdat we zouden blijven hopen
- Hoop op God en je zult leven’
- God, die hoop geeft
- In deze hoop zijn wij behouden

Hier spreekt veel meer zekerheid uit: *‘hopen’* in de Bijbel staat gelijk aan *‘verwachten’* (in de grondtaal gaat het ook om dezelfde betekenissen).

Vraag is dan: *wat is er met die Bijbelse hoop gebeurd?*

Moet je zeggen: het geloof (en de kerk) gebruikt een andere taal dan de gewone omgangstaal, of zijn we in de loop van de tijd wat kwijtgeraakt.

En dan gaat het vooral om het aspect *‘zekerheid en verwachting’*.

Genoeg om ons over te bezinnen.

Overdenking

In de Bijbel is *‘hoop’* een rotsvaste zekerheid, betrouwbaar en vast.

Het is het beeld van *‘het anker in woelige baren’*, als betrouwbaar houvast in de chaos van het leven.

Maar, als ik het woord om mij heen hoor, dan staat het *‘hopen’* vandaag mijlen ver af van *‘geloof, hoop en liefde’* zoals dat als basis en zekerheid van ons leven wordt aangereikt uit het Evangelie.

Wat is er gebeurd?

Ik heb daar zo mijn eigen overwegingen bij, waarin veel van mijn persoonlijke ervaringen een rol spelen.

De woorden die in het oude en nieuwe testament, in de grondtalen, gebruikt worden voor 'hoop' kunnen ook vertaald worden met 'verwachting'.

Hoop en verwachting vallen samen als het om het Verhaal van God gaat. En in het Nieuwe Testament komt dat nog dichterbij in het Verhaal van Jezus (Kruis en Opstanding). Een verhaal, dat gekoppeld wordt aan Vrede, Gerechtigheid en blijdschap.

We moeten dus vaststellen, dat de woorden 'hoop' en 'verwachting' op de één of andere manier uit elkaar getrokken zijn.

Ik kan daarvoor een paar redenen noemen:

1. In het Nieuwe Testament is er in het begin van de gemeente de verwachting van een spoedige wederkomst. Dan kun je begrijpen, dat hoop en verwachting heel dicht bij elkaar komen. Als dan de wederkomst wegvalt, is er nog sprake van een invulling van het leven en het geloof tot aan de wederkomst, tot aan het te verwachten (en te hopen) gebeuren. Gaandeweg zou je kunnen stellen, dat er toen een ontwikkeling plaatsvond in het denken over voor en na de dood. Met daarbij een onderscheid tussen het aardeverhaal (voor de dood) en het hemelverhaal (erna),
2. Het 'hopen', dat met hier en nu te maken heeft wordt beïnvloed door wat er in het leven gebeurt. Langzamerhand verdwijnt daaruit de vaste zekerheid van verwachten. Bijvoorbeeld door teleurstellende ervaringen. *'Zijn hoop stellen op God'* wordt langzamerhand tot *'hopen, dat God'* (zonder garantie dat het gebeurt). En gaandeweg wordt er zoveel van het mensverhaal ingebracht, dat je kunt zeggen: *'God wordt voor karretje karretje (van het gebed) gespannen...'*
lets vergelijkbaars gebeurt overigens bij 'gelooven in' (het volledige vertrouwen in God). Dat vertaalt zich langzamerhand in 'gelooven, dat'. In de vorm van stellingen, die op de een of andere manier dat geloof zekerheid moeten geven, in de plaats van het vertrouwen.
3. Vervolgens krijgt het hopen de betekenis van 'wensen', 'graag willen' en 'een kans zien'. Vervulling van die wensen staat dan soms in het teken van *'wie goed doet, krijgt lekkers, wie stout is de roe'* (beloning en straf).
En om alles een beetje kloppend te krijgen met de rol van God is er veel van de verwachting en christelijke hoop verplaatst naar de hemel.
De vraag is, of dat meer zekerheid biedt voor de hoop, en.... fundamenteler nog, of dat ook echt zo bedoeld is met de bijbelse boodschap.

We moeten opnieuw naar de Bijbelteksten kijken:

In dit gedeelte van de Romeinenbrief worden we verwezen naar de verhalen zoals ze opgeschreven staan, als geschiedenis van Israël.

Die verhalen zijn ook voor ons bedoeld. In het gedeelte wordt een paar keer het woord 'heidene' gebruikt. Dan gaat het om de 'volken', en wel de 'niet-Joden', Daar vallen wij dus ook onder.

In de verhalen van Israël zijn twee verhalen te lezen: zowel **het verhaal van de mens**, als **het verhaal van God**.

Het verhaal van de mens is gericht op overleven. Dan gaat het om de grootste, de sterkste, de machtigste enz. Meer **gericht op dingen, op het hebben, op het ik en het dat.**

Het verhaal van God is gericht op het leven zoals dat bedoeld is: iedereen tot zijn en haar recht te laten komen, **gericht op de naaste en op jij, gebaseerd op de liefde.**

Wat we zien is, dat steeds weer het verhaal van God verduisterd wordt door het verhaal van de mens. En aan de andere kant zien we, dat het verhaal van de mens ook steeds weer gefilterd en gereinigd wordt door het verhaal van God (op basis van Zijn liefde en genade).

We zien als voorbeeld een prachtige metafoor: de weg van Israël door de woestijn, en de wolk die met hen meegaat, als de aanwezigheid van God.

Wij zouden ook onze weg kunnen zien in deze wereld, waarbij de wolk van verhalen met ons meegaat als getuige van de aanwezigheid van God.

De lering van dat verhaal is: Hoop op God en niet op je buik.

In het geschreeuw om de vetpotten van Egypte herkennen we de stem van de populist. Die waren er toen en zijn er nog steeds, als voorbeeld van het verhaal van de mens.

Daartegenover biedt God de weg naar de toekomst aan, de weg van het heil. Als hoop en als verwachting. Dat doet Hij steeds weer opnieuw bij het volk onderweg in de geschiedenis.

In Jezus wordt de nabijheid van het verhaal van God bevestigd in woord en in daad, dwars door alle wetten en regels heen, die door mensen erbij ontworpen zijn.

Wetten en regels, waarbij meer aandacht is voor zaken en gedrag van mensen, dan voor het heil van mensen, waardoor mensen vaak slachtoffer zijn en maar moet afwachten wat de uitkomst is en wat de regels voor hen betekenen. Zo actueel als wat...!

De boodschap van Jezus (God) is: liefde, die niet op zichzelf gericht is, maar op de naaste, met ontferming bewogen als de basis van het leven. En gerechtigheid is het kompas.

Bij Hem is de mens zelf (het 'hart') opnieuw in beeld en wordt het verhaal van God, als houvast het ankerpunt van het leven, als weg in de woestijn.

Hoop als weg, en niet als eindpunt van onze verlangens en de ervaring van hoogte en diepte, die soms even kunnen samenvallen.

Even uitstijgen boven het ik en zijn verlangens, en de bevestiging van 'jij en ik en wij' in de ontmoeting.

Het verhaal van God is in Jezus zo dichtbij gekomen, dat je er niet omheen kunt.

Dat het ook nu zichtbaar en tastbaar kan worden in de manier waarop wij met vallen en opstaan met elkaar omgaan.

Dan kunnen daarin hoop en verwachting weer samenvallen in liefde en ontferming.

In het zeker weten, dat je bij elkaar terecht kunt.

Soms in de herkenning van elkaars verhaal van de aarde: 'ik wil zo graag, dat...',

Soms ook geraakt door de warmte van de nabijheid als bevestiging van het hemelverhaal.

Kerstfeest is nog 17 dagen van ons vandaan. Tijd van voorbereiding en bezinning.

Johannes de Doper zegt in Matth. 3: 'Bereidt de weg des Heren, maakt recht zijn paden'

Ik voeg dan toe: 'op basis van de hoop die in ons is.'

Hoop, ik heb daarvoor wat dierbare beelden:

Hoop: er is geen weg als je vooruitkijkt, maar als je achterom kijkt, zie je de voetstappen van hen, die een stuk weg gelopen hebben in de geschiedenis. Zo ontstaat het vertrouwen in het samen onderweg zijn en in een begaanbare weg in de toekomst. Hoop is het aandurven om de draai te maken en met de rug naar het verleden te gaan staan op basis van het vertrouwen, dat je gekregen hebt van nabije voetstappen achter je en naast je.

Hoop op basis van de wolk verhalen, die met ons mee reist:

De voetstappen van nabijheid en niet die van stampende laarzen

Niet de opgeheven wijsvinger of de gebalde vuist, maar eerder de uitgestoken hand van 'niet alleen' of die hand op je schouder, van troost of bemoediging.

Hoop en verwachting, hier en nu te ervaren in de gemeenschap van de liefde.

Daar waar je in de diepte van het leven, soms op de grens van dood en leven, ontdekt dat dwars door alles heen het leven zelf meer dan de moeite waard is, daar krijgt de hoop zijn grond, daar straalt het licht van de opstanding, en...

daar kun je over water lopen...!

Amen.